

Pumppuvoimaloihin liittyvä esiselvityshanke

KH 23.02.2026 § 68
644/00.01.05/2024

Kemijärven kaupungilla on käynnissä pumppuvoimaloihin liittyvä esiselvityshanke, jonka tavoitteena on tuottaa puolueetonta ja riippumatonta tietoa pumppuvoimaloiden aluetalous- ja muista vaikutuksista, sekä myös arvioida vaihtoehtoisia energianvarastointi ratkaisuja. Hanke on rahoitettu AKKE-rahoituksella (Alueiden kestävän kasvun ja elinvoiman tukeminen). Hankkeen toteutusaika on 1.12.2025-31.8.2026. Hankkeen tavoitteena on saada tutkittua tietoa Kemijärven kaupungin omaan selvitystyöhön, asinatuntija apua ja tietoa päätöksenteon tueksi, sekä jakaa tieto alueen asukkaille ja mökkiläisille mm. järjestämällä keskustelu ja info-tilaisuuksia. Oheisena hallituksen jäsenille tiedoksi hankkeen rahoituspäätös ja hankesuunnitelma.

Kemijärvin kaupunginvaltuusto on tehnyt periaatepäätöksen, jonka mukaan Kemijärvi ei hyväksy alueelleen sijoitettavaksi tai rakennettavaksi pumppuvoimalaitoksia tai vastaavia vesivarastoja. Kuntaliiton oikeudellisen arvion mukaan valtuuston periaatepäätös on poliittinen linjaus, ei varsinainen hallintopäätös. Se ohjaa kaupungin toimintaa strategisella tasolla, mutta yksittäiset myöhemmät hallintopäätökset on valmisteltava ja ratkaistava lain, hallintosäännön ja riittävien selvitysten perusteella. Periaatepäätöksen myötä on kuitenkin tarpeen keskustella ja linjata se, onko edellytyksiä jatkaa esiselvityshankkeen toteuttamista. Koska voimaloita suunnittelevien yhtiöiden kaavaprosessit ja muu hankkeiden suunnittelu jatkuu periaatepäätöksestä huolimatta, ei viranhaltijoiden selvitystarve ei ole poistunut, päinvastoin asioiden selvitystarve on periaatepäätöksen myötä lisääntynyt.

Asiaa on käsitelty hankkeen ohjausryhmässä, jossa on todettu, että: hankkeen rahoituksen perusteet ovat muuttuneet valtuuston periaatepäätöksen myötä. Ohjausryhmässä keskusteltiin asiasta ja on epäselvyyttä, onko syytä jatkaa hanketta vai ei. Rahoittajan näkemyksen mukaan ohjausryhmän tehtävänä on reagoida muutoksiin, jotka vaikuttavat hankkeen toteuttamisedellytyksiin. Rahoittaja on pitänyt hankkeen jatkamista ongelmallisena muuttuneessa tilanteessa. Viranomaisohjeen mukaan kaikki kustannuksia synnyttävät toimenpiteet tulee keskeyttää, kunnes hankkeen hallinnoija (kaupunki) antaa virallisen kannan. Asiantuntijatoimiston kilpailutus on käynnissä ja julkinen, mutta kustannuksia ei ole vielä syntynyt.

Hankkeessa ei ole toteutunut maksatuksia (kertakorvaushanke; korvaus maksetaan tuotoksia vastaan). Mikäli hanke keskeytetään ennen tuotosten syntymistä, tukea ei makseta. Avoinna oleva kilpailutus on keskeytetty ja voidaan avata tarvittaessa uudelleen. Projektipäällikön työsuhteen osalta ratkaisut tehdään tilanteen mukaan, mikäli hanke päättyy ennen aikaisesti.

Ohjausryhmässä on todettu, että mahdollinen merkittävä sisällöllinen muutos (esimerkiksi vaihtoehtoisten energiamuotojen tarkastelu pumppuvoimaloiden sijaan) ei rahoittajan näkemyksen mukaan ole toteutettavissa muutoshakemuksella, vaan kyse olisi kokonaan uudesta hankkeesta.

Valmistelija

Hallintojohtaja Marjo Sääreä, 040 568 2130

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Solatie Dina Kemijärvi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää esittää kantanaan rahoittajalle esiselvityshankkeen jatkamisen edellytyksistä, että kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen myötä hankeen alkuperäinen tavoite tutkitun tiedon hankkimisesta ei ole poistunut, samoin tarve panostaa Kemijärven kaupungin ja kemijärveläisten etujen turvaamiseen, ajamiseen ja valvontaan on edelleen olemassa. Hankkeen tavoitteena ei ole edistää pumppuvoimaloiden toteutumista. Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan hankkeen toteuttamisen edellytykset eivät ole muuttuneet siinä määrin, että hanke tulisi keskeyttää.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kantanaan rahoittajalle esiselvityshankkeen jatkamisen edellytyksistä, että kaupunginvaltuuston periaatepäätöksen myötä hankeen alkuperäinen tavoite tutkitun tiedon hankkimisesta ei ole poistunut, samoin tarve panostaa Kemijärven kaupungin ja kemijärveläisten etujen turvaamiseen, ajamiseen ja valvontaan on edelleen olemassa. Hankkeen tavoitteena ei ole edistää pumppuvoimaloiden toteutumista. Kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan hankkeen toteuttamisen edellytykset eivät ole muuttuneet siinä määrin, että hanke tulisi keskeyttää.

KH 09.12.2024 § 360

Kemijärven alueelle on tällä hetkellä suunnitteilla neljä pumppuvoimalahanketta, Kemijoki Oy:n Ailangantunturi-, Pohjolan Voima Oy:n Puhti- sekä Suomen Voima Oy:n Vaaralammet- ja Kapusta-hankkeet. Yksityiskohtaiset kustannusarviot eivät ole vielä tiedossa, mutta toteutuessaan hankkeiden yhteenlaskettu kustannusarvio on miljardiluokkaa.

Kemijärven kaupunki on pumppuvoimalahankkeiden merkityksellisyyden vuoksi panostanut Kemijärven kaupungin ja kemijärveläisten etujen turvaamiseen, ajamiseen ja valvontaan. Kaupunki on perustanut pumppuvoimalahankkeita koskevaan selvitystyöhön viranhaltijoista ja poliittisista päättäjistä koostuvan ohjausryhmän sekä varanhaltijatyöryhmän. Tarkoitus on laatia selvityssuunnitelma (mitä asioita pitää valmistella ja selvittää), viestintäsuunnitelma (ml. asukaisen infotilaisuudet ja osallistaminen) sekä edunvalvontasuunnitelma.

Kemijärven kaupunki hakee Lapin liitolta AKKE-rahoitusta esiselvityshankkeelle, jonka tarkoituksena on saada lisäresursseja kaupungin tekemään selvitystyöhön. Hankkeeseen palkataan projektipäällikkö 50 % työajalla. Projektipäällikkö toimii viranhaltijatyöryhmän apuna selvitys-, viestintä ja edunvalvontasuunnitelman tekemisessä. Hankkeessa mm. järjestetään kaupunkilaisille suunnattuja keskustelu- ja infotilaisuuksia ja tuotetaan ostopalveluna selvitys eri puolella maailmaa olevista pumppuvoimaloista. Hankkeen aikana tuotetaan myös SWOT -analyysi Kemijärven kaupungin ja kuntalaisten näkökulmasta.

Hankkeen kokonaiskustannukset ovat 94 500 euroa. Kemijärven kaupungin rahoitusosuus on 20 % haettavasta rahoituksesta eli 18 900 euroa.

Hankesuunnitelma on **liitteenä 2.**

Valmistelija

Kaupunginjohtaja Dina Solatie, 040 354 8370

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Solatie Dina Kemijärvi

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy Lapin liiton Akke-rahoituksesta haettavan pumppuvoimaloihin liittyvän esiselvityshankehakemuksen ja valtuuttaa kaupunginjohtajaa tekemään rahoittajan vaatimat muutokset. Hankkeen omarahoitusosuus 18 900 euroa katetaan hallintopalveluiden vuoden 2025 talousarvioon hankkeiden omarahoitusosuuksiin varatuista määrärahoista.

Päätös

Paula Alatalo esitti, hankehakemuksesta poistettavan kohdat "erityisesti siltä osin, miten ala voisi kehittyä Kemijärvellä myös lyhyemmällä aikajänteellä". Alatalon esitys kannattamattoman raukesi.

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Lapin liiton Akke-rahoituksesta haettavan pumppuvoimaloihin liittyvän esiselvityshankehakemuksen ja valtuutti kaupunginjohtajaa tekemään rahoittajan vaatimat muutokset. Hankkeen omarahoitusosuus 18 900 euroa katetaan hallintopalveluiden vuoden 2025 talousarvioon hankkeiden omarahoitusosuuksiin varatuista määrärahoista.